

Vi har vanskelig for å forstå enn at det er en helt ny situasjon vi nordmenn er blitt stillet overfor idag, idet utfaktene til en "fredsslutning" mellom Hitler og hans norskfødte fullmektig etter "statsakten" på Akershus er rykket oss betydelig nærmere. Som en medvirkende årsak må man se det faktum, at tyskerne for Kiehlkøt ivrig ser seg om etter all den arbeids- og vernekraft som kan skaffes tilveie. At hr. Quisling på sin side skulde være noen betenkeligheter ved å sende norsk ungdom til tjeneste hos undertrykkerne, er der liten grunn til å tro. I sin tale på Akershus forsikret han tvertimot, at "vi må gjøre hvad vi kan for den felles sak og den felles seier."

Men for å skaffe sig et skinn av "rett" til å kunne gå til dette skritt, må herr Quisling åpenbart kunne vise hen til, at der står et nasjonalsocialistisk Norge bak ham.

(Dette ga en av tyskernes første representanter i Norge klart uttrykk for i en tale 6. februar.) Men da Quisling neppe lenger kan regne med å vinne en eneste ny partifelle, er han nødt til å gå til det store bluff, til å arrangere en tilsynelatende tilslutning som nazistene til stadighet lar visst å kunne operere med.

Spørsmålet blir derfor hvad krever denne nye situasjon av oss? Kan vi fremdeles holde oss til de paroler som fremkom for "statsakten", og som gikk ut på foreløbig intet å foreta overfor en "automatisk" optagelse i de planlagte samband. Kan vi etter 1. februar forsvare å la våre motstandere foreta sine forberedende skritt og passivt finne oss i å bli innlemmet i sambandene, alt i påvente av at de foretar noe så utfordrende, at motstanden så å si kommer av sig selv?

Det er alt kjent at lærerne har nektet å la sig innlemme i Norges Lærersamband. Bispenes protest er kjent. Universitetslærere har sendt en enstemmig protest mot ungdomstjenesten til departementet.

Vi for vor del er av den opfatning at det i hvert fall er farlig ikke å tenke situasjonen grundig igjennem og forberede oss på kamp.

Vore grunde herfor er rent erfaringsbestemte. Fremfor alt henviser vi til de fremgangsmåter Hitler har benyttet i sitt eget land, hvor han nesten alltid har begyndt med tilsynelatende ufarlige foranstaltninger, ofte ledsaget av de rene hyrdetoner, men hvor de som engang har rakt ham lillefingeren alltid har endt med å måtte overlate ham hele hånden. Vi husker fra vårt eget land, hvordan medlemmene av de gamle foreninger og forbund etterat deres formann var blitt fjernet, pludselig fandt seg som undertegnere av et landsforredersk oprop. Vi husker også Hågelins kupp ifjor vinter da han fikk narret fylkesmennene til å være behjelpelig med å innføre "ansvars- og førerprinsippet" i kommunene - ved å opnevne erfarne kommunemenn som "ordførere", gjerne sammen med en nazistisk ukyndighet, som foreløbig blev "viseordfører", men som skulde "overta" senere, og som idag sitter og dikterer det som fra oven blir diktert ham selv. Resultatet, at "norske kommuner" tilsynelatende støtter opp om "legionen" og andre forrederske påfunn, står ikke til å nekte. Hvad vilde ikke vært vunnet, hvis Quisling ikke hadde kunnet skilte med, at han hadde lokaladministrasjonen i sin hånd, men bare hadde hatt noen enkelte forredere her og der?

Denne siste erfaring med kommunene, skulde vi etter vår mening ikke glemme idag. Yndlingsidéen blandt alle Quislings importvarer er nemlig hans "riksting", sammensatt av lands- og næringslivets korporasjoner, det autoriserte kjennetegn på den nye tid. At det er ved hjelp av sambandene og "rikstinget" at "det nye Norge" skal settes ut i livet som en statlig realitet - eller vel rettere som et statlig anneks til Tyskland, - blev påny understreket i talen på Akershus. Bli Quisling i stand til å peke på at hans landsmenn uten protest har latt seg gruppere i denslags samband, har han i virkeligheten skaffet sig og sine tyske herrer det påskudd som de trenger for på et tilsyn-

~~Latende plan~~ ~~helt grunnlag~~ for en fredsslutning i stand.

Vi har etter dette vanskelig for å forstå annet enn at vi nu raskt nærer oss korsveien, og at det derfor er nu vi i vårt sinn må treffe valget mellom to onder. På den ene side spørres det om å ta en alvorlig risiko, men dog med den styrke der gir å stå i samlet flokk - på den annen om å bøie seg for den sambandsforordning som måtte komme og dermed øke chansen for den grenseløse ulvkke en fredsslutning uvegelig vil berede våre barn, våre gutter i vernepliktsalderen, vårt lands hele stilling og den forsmedelse det isåfall vil føre over hver og en av oss personlig. Vi tror man vanskelig senere vil kunne forvinne å ha bøiet seg under åket ved å ha akseptert vilkårlighet i stedet for en rettsordning, ved å ha funnet seg i en likeså uværdig som folkerettsstridig ordre om å innordne seg under renegaten Selmers disiplinærmyndighet.

At vi praktiserende jurister, dersom vi tar kampen opp, kommer til å sette meget vesentlige goder som innsats, står ikke til å nekte. På alle samfundslivets felter over vi vår gjerning, som rådgivere, som formuesforvaltere, som rettsfuldmægtiger. For Quislingene lov til å likvidere oss ved å frata oss våre bevillinger og umuliggjøre en senere mer eller mindre underordnet utøvelse av vårt arbeide, da vil det ramme både vidt og hardt. I denne forbindelse må heller ikke vårt eget personale glemmes. Blandt dem som rammes vil også de nordmenn være, som idag blir bistått av norske forsvarere ved krigsrettene og ved folkedomstolen. Også det arbeide som någår for å støtte dem som er blitt avsatt og fengslet eller flyktingers familier vil komme til å lide - et meget viktig hensyn. De praktiserende juristers funksjon i samfundsmaskineriet kan i det hele tatt ikke lett overvurderes.

Det er imidlertid et spørsmål om ikke denne juristenes centrale stilling samtidig er deres beste kort. Er det ikke meget som taler for at tyskerne, ikke mindst de som har med handel, industri, bank og forsikring å gjøre, er på det rene med at uten kvindig juristhjelp stopper maskineriet opp? Og at det derfor ikke blir tillatt Quislingene å likvidere oss. Samtidig vilde det vel bli ytterst vanskelig for N.S. å mønstre selv de få advokater som trenges for å holde den såkaldte Høiesterett gående? Likeså de andre retter, blandt hvilke sverreffedomstolene vel vanskelig kan stenge dørene. Å skaffe stedfor tredere på alle felter har vist sig ytterst vanskelig. Overfor lærerne uttalte N.S. at de gjerne kunde gå av, for med 3 måneders kurser for hirdmenn og andre, hvert med 500 deltagere, skulde de snart skaffe substitutter. Til kursene meldte der sig ialt 50, og av dem har bare 16 innfunnet seg. Er det sandsynlig at N.S. vilde opnå bedre resultater på vårt felt? Er det ikke meget som taler for, at de ikke vil våge å likvidere oss som stand?

Om en ting synes vi alle å være enige, nemlig at vi ikke under noen omstendighet vil la oss tvinge inn i "partiet". Og et helt overveiende flertall vil heller ikke ta det skritt positivt å melde seg inn i sambandet, hvis så blev krevet.

Spørsmålet blir da om ikke det å stå i sambandet vil innebære sådanne følger for en selv, for vår nasjonale front og så ulvksalige chanser for vår ungdom, at vi allikevel bør opptre.

Oss forekommer det, at det her bare er en vei å gå, nemlig med en gang å si fra, at av slike samband vil vi ikke anse oss som medlemmer.

Hvad vil skje om vi falder tilföie? Foruten personlig å være nådeløst undergitt nazistenes forgodtbefindende, vil vi ganske sikkert måtte regne med stadig å se den skjendsel på trykk, at vårt samband er gått inn for de motbydeligste og mest landsforrederske formål.

Man må se klart i öinene at vi her står overfor valget mel-

31
len to under, mellom å ta en kanskje alvorlig risiko (men fortsatt bære hodet høyt) og å bøye oss under kjetten for aldri senere å forvinne å ha gjort det. Det eneste som kan påberopes for den sidste vei er, såvidt vi forstår, at man beholder et håp om å onnn noen utsettelse med disse ydmygelserne. Det kan kanskje bli en måneds respit, men sandsynligvis kommer det til å dreie seg om uker.

Men ihvertfald vil man ved å velge den veien ha sviktet sine medkjempere i den Norges frihetskamp vi står midt oppå i og hvis avgjørende slag etter menneskelig beregning står idag. I landets skjebnetime, i det øieblikk hvor vore lærere side om side med vore prester setter alle kluter til, skulde rettens voktere sliksom Industriforbundets Horn og Vogt - : "Men oss har de da ikke angrepet som - vi er ennå ikke satt under noen samvittighetstvang."

Er ikke også kampen idag i utøret grad Norges kamp for retten? Er det ikke vi som efter vor utdanning og vårt hele virke fremfor noen er satt til å verne om de etiske værdier, som det norske samfund efter grunnlov og lov er bygget på, og som det er vår lærerstands og geistlighets kall å gi slektsleddene kunnskap om, kjærlighet til og tro på?

Er den norske sakførerstands tradisjoner slik, at et frafall med eller mindre ikke skulde telle? Vi kan ikke skjønne at så skulde være tilfellet - vi tror tvertimot at det norske folks tillid til sakførerstandens karakterfasthet til idag ikke bare er urokket, men at den nettopp nu er større enn nogensinde. Særlig tenker vi da på den store prøve som vore ledere efter Høiesteretts avgang blev satt på - vi tenker på den uredde kamp som fra da av ble ført overfor hvert enkelt overgrep fra forredernes side, en kamp som førte til at vår formann ble fratatt både sin bevilling og sin frihet. Også skulde den norske sakførerstand idag, i den mest skjebnesvangre stund, gjøre frontendring og overlate forsvaret for Norges ungdom, for landets ansikt utad, til geistlighet, lærerstand og andre yrker, som ikke vil svikte dem.

Men, skjer det, da blir ett av to følger:-

ENTEN blir det mismot og det frafall som følger i juristenes kjølvanen så stort, at forsvarsfronten ikke lar seg opretholde utad og forrederne får sin vilje,

ELLER også holder fronten på trods av juristene, og landets skjebne vil avhenge av de yrker, hos hvem den åndelige motstandskraft var sterkere enn tanken på den bekvemmelighet og de goder det var spørsmål om i øieblikket å sette som insats.

.....